

Stenagergaard 1662-1948
Vandel Ungdomsskole 1948-2007
Vandel Efterskole fra 2007
Grindstedvej 37, Vandel.
Matrikel nr. 4a og 1b Vandel.

Forord.

I en indberetning fra 1638 skrives, at Vandel er 7 gårde. Byen var da Randbøl sogns folkerigeste landsby. Gårdene var ejet dels af Kronen, af Ribe Hospital og Engelsholm gods. Før 1651 var alle gårdene opkøbt af Jørgen Brahe til Engelsholm, og hørte således under Engelsholms bøndergods i lighed med de fleste landsbyer i omegnen. Gårdene var besat af en eller to brugere hver, som havde gårdene i fæste.

Svenskekrigene og krigshandlingerne årtierne forinden gik hårdt ud over Vandel. Ikke en eneste af bønderne på Vandelgårdene, som nævnes jordebøgerne fra 1656, var tilbage efter krigen.

I årene 1662 til 1699 var kun én gård besat med to mænd. Eftersom hele landsbyen ellers var øde og ejedes af Engelsholm, kunne de to fæstebønder råde over al jorden i Vandel. Jordene blev målt i 1683 og man søgte ikke at skelne mellem de enkelte øde gårdes jordtilliggender. Vandel målt under ét og de i alt 419 tønder land takseredes til skalaens laveste trin "allerværst", nemlig 20 tdr. land til 1 td. Hartkorn. De 169 tdr. land heraf betegnedes som "udygtig" begroet med lang lyng. I modelbogen beskrives Vandel by og de nævnte to mænd således:

Vandel by.

Denne by er ganske øde og ubebygget uden een gård, og findes det meste af jorden begroet med lang lyng, og muligen byen aldrig bebygget bliver. Til med er der ingen høbjergning til byen uden 4 a 5 læs hø og det ondt, hvilket er stor årsag, at der rej bliver antagen jord. Findes en del af sand og noget blegt jord, noget gråt røgsand, noget hvidt og gråt sandblandet jord, overalt sandig. Efter sådan beskaffenhed haver man anset den jord, som er opført med brug og hvile såvelsom tofterne at beregnes allerværst a 20, hedejord udygtig, til hver gård 2 høveders ondt græsning; siden godtgøres for hømangel på hver td. hartkorn 1 skp.

Morten og Jens Bentsen

tilhører Preben Brahe

takst udsæd (areal)

gl. matr. 33 tdr. 6:2:2

allerværst 419 tdr. 2 skpr.

udygtig 169 " 6 "

4 høveders ondt græsning; 4½ læs mosefodder; afkortning for mangel på hø, i alt 18 tdr. 6:0:2:2

i den endelige matrikel: 19 tdr. 7:2:2

1662

Stenagergaard.

I Engelsholms regnskaber benævnes Morten og Jens Bentsens gård som gård nr. 1. Gård nr. 1 skulle senere få navnet Stenagergaard.

Cand. Mag. Niels Jørgen Poulsen (født på Vandel mark) forsætter beskrivelsen af de første tre gårde således:

Gård nr. 1

Ejendomshistorie. Gården tilhørte allerede 1616 Engelsholm, hvor den er opregnet i Jørgen Brahes arvelod.

Landgilde.

1616:

3 ørter rug
1 skovsvin
1 daler gæsteri det samme 1660-63 og 1682

Gården havde - i alt fald i 1650'erne - to brugere, hvorefter den ene svarede skat som hovedmand og den anden som inderst. De samme to mænd, Søren Andersen og Niels Andersen, nævnes endnu i godsets jordebøger 1660 og 1661 uden nogen bemærkning om, at gården var øde. 1662 nævner godsjordbogen og sognejordebogen dog to nye mænd. Gården var den eneste i byen der blev besat efter krigen. Den regnedes i landmålingen som en dobbeltgård med to brugere - i lang tid (brødrene?) Jens og Morten Bendtsen. I skattelisterne 1677 og 78 nævnes også en Mads Jensen, men han havde ikke noget selvstændigt ildsted og har vel boet hos de to andre. Jens Bendtsen blev 1678 sammen med Diderik Andersen i Randbøl (gård nr. 3) udpeget til kirkeværge. De to var i de følgende år ansvarlige for kirkens restaurering. 1679 forærede Jens og Morten Bendtsen hver kirken en halv læst kalk.

Gård nr. 2

Ejendomshistorie som nr. 1.

Landgilde.

1616:

1 fjer. smør
1 skovsvin
2 daler gæsteri det samme 1660

Gården regnedes i skattelisterne i 1650'erne for en "hel" gård. Den blev øde under svenskekrigene.

Gård nr. 3

Ejendomshistorie som nr. 1.

Landgilde som nr. 1.

Gården regnedes i skattelisterne i 1650'erne for en "hel" gård. Den blev øde under svenskekrigene.

Jens Bendtsen giftede sig i Randbøl kirke med Kirsten Jørgensdatter den 29. november 1685. Den 25. maj 1886 får parret en datter døbt i kirken (navn Karen?) Morten B. stod fadder. Morten Bendtsen døde og blev begravet på Randbøl kirkegård i april 1691, 48 år.

1699

Jens Bendtsen

Skattemandtal 1699.

Fortegnelse på personer, der findes udi Randbøl Sogn til Kopskatten, som efter Kongl.Majestæts allernådigste forordning af dato 23 nov anno 1699 bør at antages:

Til Engelsholm

Vandel
Jens Bendsen
hans hustru, en karl
en tjenestepige

Søren Sørensen
hans hustru, som er
ældgammel og skrøbelig,
en dreng

sign.
Alexander Jacobsen

Af Engelsholms Jordebog af 22/4 1730 ses at Jens Bendtsen er fæstebonde på gård nr. 1 i Vandel mod følgende ydelser:

10 skææpper, 1 fjerdingkar og 1 alb. rug

1 mark i penge

10 læs tørv

4 rigsdalers arbejdspenge.

Den andel halve gaard er øde og svarer ligeså.

1723

Benned Christensen

Benned Christensen blev døbt i Randbøl kirke 28/6 1718 (fødselsdato er ikke opgivet) og var søn af Jens Bendtsen.

Han blev trolovet med Maren Johansen (Johanna?) i Randbøl kirke 22/10 1722 og gift 6/12 1722.

Der gættes på, at ægteparret overtog Stenagergaard i fæste efter Jens Bendtsen i forbindelse med deres giftemål, men det er ikke undersøgt.

Benned Christensen blev begravet på Randbøl kirkegård 3/9 1795.

Maren Johansen (Johanna?) blev begravet samme sted 22/11 1800, 86 år.

Blandt flere andre børn havde ægteparret halvbrødrene

Mathias Bennedsen født 1731 og

Christen Bennedsen født 20/12 1751.

Død 21/9 1819, 67 år

Christen Bennedsen blev gift med Else Pedersdatter, født 1759 i Ulkind, død 1839.

De overtog nabogården lige på den anden side af vejen mod nord matr. nr.3a af Vandel, som de første selvejere af denne gård.

Før 1787

Mathias Bennedsen

Mathias Bennedsen blev konfirmeret i Randbøl kirke i 1752, 19 år gammel.

Han trolovede sig 9/2 1753 med Mette Hansdatter af Vandel og de blev viet i Randbøl kirke 11/6 1753.

2/7 1764 måtte de begrave en søn ved navn Benned, 2½ år gammel.

Parret må have været de sidste fæstebønder på Stenagergaard. De har sandsynligvis købt fæstegården fri af Engelsholm, eftersom godsejer og Captain Niels von Jermin frasolgte det meste af sit bøndergods i tiåret fra 1786 til 1796.

Dette var en følge af landboreformerne og stavnsbåndets ophævelse i 1788

De første folketællinger som findes i Danmark er fra 1767. Beboerne på Stenagergaard i Vandel opregnes heri således:

Mathias Bennedsen, husbond, 56 år, gift 1. gang, selvejerbonde og gaardbeboer

Mette Hansdatter, madmoder, 70 år, gift 2. gang, hans kone

Mogens Pedersen, en dattersøn af Mathias Benn. 4 år

Karen Sørensdatter, plejebarn, 5 år

Maren Sørensdatter, tjenestepige, 12 år

Den næste folketælling fra 1801 var helt forskellig fra 1767, idet Mathias Bennedsen ikke nævnes og ej heller Karen og Maren Sørensdatter. Det har ikke været muligt at spore Mathias B. i kirkebogen for perioden.

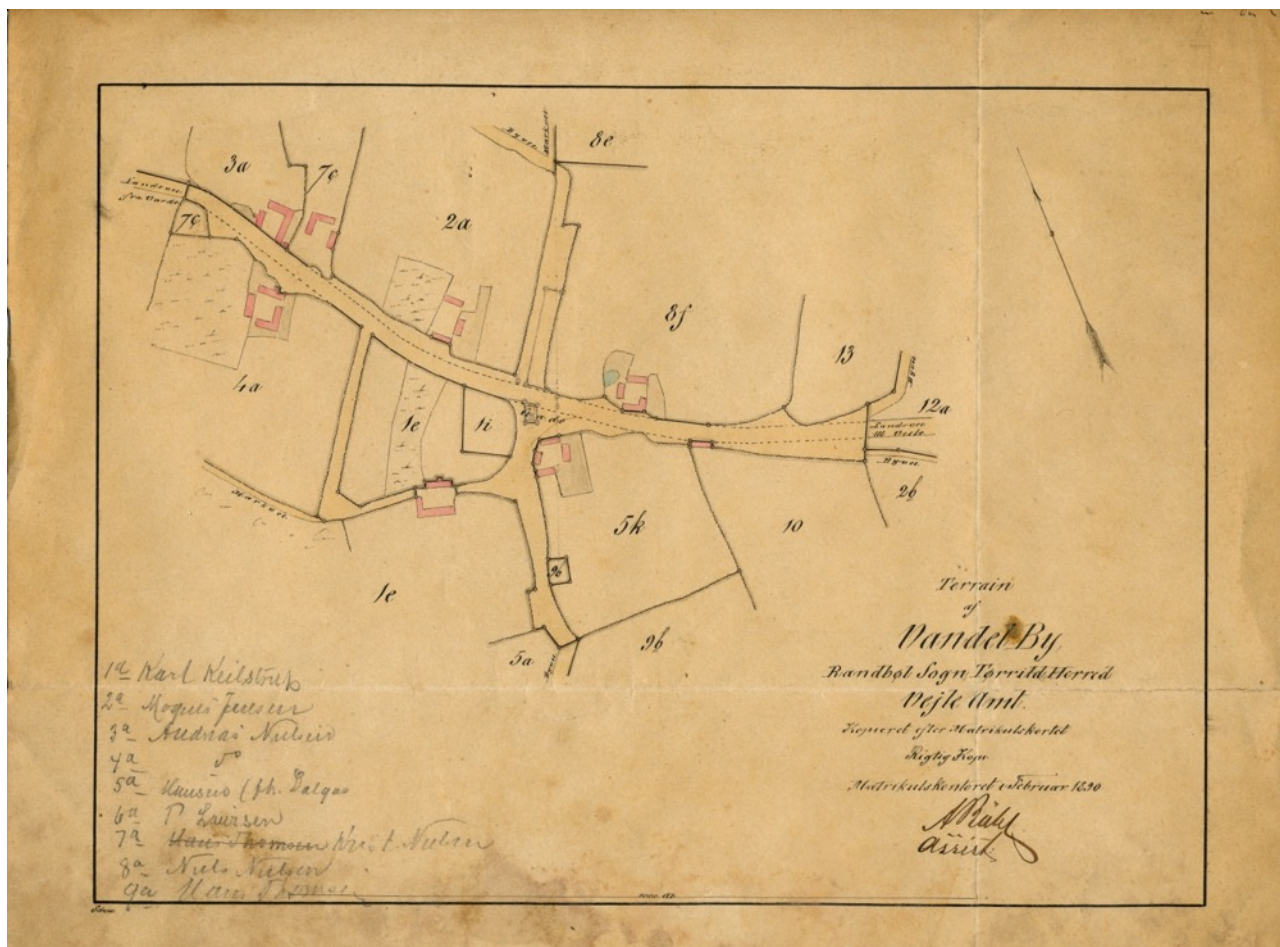
Mette Hansdatter var død og blev begravet på Randbøl kirkegård 28/11 1793, 75 år.

Folketælling fra 1801 for Stenagergaard:

Hans Christian Mathiasen, husbond, 47 år, ugift, Bonde og gårdbeboer, (født 1754/55 men kirkebogen er ulæselig, måske var han søn af Mathias Bennedsen).

Mogens Pedersen, tjenestefolk, 16 år

Ane Franzdatter, tjenestefolk, 14 år.

Vandel by 1830.

Før 1811

Mogens Pedersen

Mogens Pedersen var født i Gadbjerg 1781 som søn af Peder Mogensen og Margaretha Mathiasdatter. Margaretha var datter af Mathias Bennedsen.

Mogens Pedersen giftede sig med Christen Bennedsens datter Margrethe Christensdatter, født 1797. Sammen overtog de Stenagergaard. Margrethe Christensdatter kom således tilbage til sin fars fødegård som kone.

Folketællingen fra 1834 ser således ud for Stenagergaard i Vandel matr. nr. 4a:

Mogens Pedersen 53 år, gift, gaardmand

Margrethe Christensdatter 39 år, gift, hans kone

Peder Mogensen 20 år

Else Mogensdatter 18 år ugifte, deres børn

Grethe Mogensdatter 15 år

Christen Mogensen 12 år

Ane Mette Mogensdatter 8 år
Jens Mogensen 4 år
Mathias Mogensen 1 år
Peder Pedersen Egsgaard 30 år, ugift, tjenestekarl

Margrethe Christensdatter døde 6/5 1834, kun 39 år og blev begravet på Randbøl Kirkegård.
Mogens Pedersen giftede sig igen 14/7 1838, da han var 55 år, med pigen Sidsel Kirstine Jensdatter af Bøvl, Sdr. Omme sogn, 44 år.
Mogens Pedersen døde 12/2 1863 82 år og ligger på Randbøl kirkegård.

Som følge af Mogens Pedersens 1. hustru Margrethe Christensdatters død, blev der foretaget skifteforretning den 1. september 1834, som anført nedenfor. Kilde Lokalarkivet, Vandel.

Skifte for gaardmand Mogens Pedersen, Wandel (Koldinghus Amtsarkiv B70 1843 LAV).

Skifte efter gaardmand Mogens Pedersens afgangne hustru Margrethe Christensdatter af Wandel, som døde den 6. Mai 1834.

Aar 1834 den 1, september indfandt sig skifteforvalteren justitsraad, bye- og herredsfoged ----- i henhold til med constitueret fuldmægtig Møller hos gaardmand Mogens Pedersen i Wandel for at foretage skifte efter hans afgangne hustru Margrethe Christensdatter. - Enkemanden der var tilstede opgav at den afdøde efterlader sig følgende i ægteskab med ham avlede børn og disses værger, nemlig a, en søn Peder 20 aar, b, en ditto Christen 12 aar, c, en ditto Jens 4 aar, d, en ditto Mathias 1 aar, e, en datter Else Marie 17 aar, f, en ditto Grethe 14 aar, g, en ditto Ane Mette 7 aar gammel samtlige hjemme hos faderen. - Den mindreaarige søn med kurator gaardmand Niels Christensen af Wandel var tilstede og for de øvrige sønner mødte som født værge gaardmand Laust Christensen af Wandel samt for pigerne deres fødte værge gaardmand Bendet Christensen af Gammelbye. I disse personers overværelse blev boets ejendom registreret og af skifterettens medhavende sognefoged Christen Pedersen af Bindeballe og gaardmand Eriik Hansen af Wandel vurderet som følger:

	rd	m	sk
1 langt bord	1	-	-
1 ege dragkiste	5	-	-
1 do do	3	-	-
1 sengested bestaaende af 4 dyner,			
3 puder og et par lagner	10	-	-
1 bænk	-	2	-
4 tallerkner og 3 fade	-	3	-
4 steen tallerkener m.m.	-	2	-
1 køkkenbord	-	3	-
1 sengested bestaaende af 2 dyner,			
2 puder og et par lagner	4	-	-
1 do af samme indhold	3	-	-
1 hængeskab	-	4	-
1 fyrbækken	-	1	-
5 halmstole	-	1	4
1 gl. melkeskab	3	-	-
nogle kar	-	-	10
3 tallerkner m.m.	-	1	-
1 ildtange	-	-	8
1 jernpande	-	-	10
1 thekjedel	-	-	12
1 kakkelovn	1	3	-
1 skydegevær	-	1	-
1 egekar	1	-	-
1 kjerne	-	1	-
2 jerngryder	1	2	-
2 messingkjedler	1	2	-
1 gl kobberkjedel	-	5	-
1 ølanker	-	1	-

1 standtønde	-	1	-
1 gl. ege bord	-	2	-
nogen kar	-	1	2
1 spinderok	-	2	-
noget skramlerier	-	1	4
1 senge steder gammel	2	-	-
1 dejetrug	-	1	-
1 øltønde	-	3	-
4 kornsække	-	4	-
noget skramlerier	-	-	8
1 beslagen vogn	10	-	-
1 do do	8	-	-
1 plaug	1	3	-
1 harve	1	-	-
1 graa hest	10	-	-
1 sort hoppe	10	-	-
2 gamle heste	10	-	-
4 køer	36	-	-
2 stude	16	-	-
4 unghøveder	14	-	-
20 faar og lam	20	-	-
1 svin	6	-	-
2 sæt hestetøier	2	-	-
nogle redskaber	2	-	-
nogle river m.m.	2	-	-
1 hakkelsesbælte og 1 hjulbør	-	3	-
1 par kornsolde	-	1	4
	192	3	14

Mere løsøre forefandtes ikke, derimod blev stervboegaarden i Wandel bye, Randbøl Sogn med underhørende jorder, der skyld af hartkorn angav 2 tdr, 6 skp, 3 , 9/7 alb, samt en eng med hartkorn 2 tdr., med andkjøbte kirketiende, som enkemanden eier efter skjøde af 10. juni 1811.

tinglæst 8. juli, ansat og vurderet for	400	-	-
	592	3	14

Endvidere anmeldte enkemanden at have til gode hos Jens Sørensens enke i Wandel efter panteobligation

80	-	-
Summa indtægt	672	3 14

Boet er ikke behefter med nogen gjeld. - Med den skeete Wurdering erklærede alle vedkommende sig tilfreds, og da enkemanden tilbød af egen lod at vilde udrede skiftets bekkostning , saa blev foranstaaende beholdning deelt saaledes:

a. Enkemanden tilkommer halvdelen	336	1	15
b. Sønnen Peder en broderlod	61	-	14 4/11
c. - Christian ligesaa	61	-	14 4/11
d. - Jens ligesaa	61	-	14 4/11

e. - Mathias ligesaa	61	-	14 4/11
f. Datter Else en søsterlod	30	3	7 /11
g. Datter Grethe en søsterlod	30	3	7 /11
h. - Ane Mette ligesaa	30	3	7 /11
	672	3	14

Foruden de børnene her tillagte arvesummer skjænkede enkemanden dem som frivillige gaver. Sønnerne hver i penge 98 rd 5 m 1 7/11 sølv saa at deres arv og penge gave bliver til hver 160 rd sølv, samt et eller 16 rd sølv; og hver datter i penge 49 rd 2 m 8 9/11 sølv saa at arv og penge gave for enhver af dem bliver 80 sølv og en god forsvarlig sengeklæder eller 32 rd sølv, 1 dragkiste eller 12 rd sølv og endelig deres bryllupsgilde frit af fødegården efter egnens skik og brug.

For de umyndiges arv og penge gaver tilsammen 720 rd sølv samt effecterne og bryllupsgilderne, der alt inddrages under overformynderiets beskyttelse, blev Børnene hermed givet sikkerhed med udlæg i stervboegaarden med jorder og at som foranmeldt, saavelsom i boets løsøre med første prioritet. - Af arv og penge gaverne nyder børnene renter fra deres 18de aars fylde og indtil den tid i stedet for samme forsvarlig og passende underholdning og opdragelse hos faderen - Effecterne udleveres dem naar de forlanger og behøver samme.

Den mindreaarige søn med kurator sørger derimod selv for at erholde sikkerhed hos faderen for hans arv og gave.

Efter af skiftets omkostninger var beregnede saaledes:

a Skifteforvalterens Sallarium	7	-	-	sølv
b Skiftebrevets skrivelse	1	-	4	
c Sammes bekræftelse	-	5	-	
d Justitsfonden	1	4	10 ½	
e 1/7 pr cto til kongens kasse	2	2	-	
f 20 - heraf til statskassen	-	2	13	
g 1/ - af arven	1	4	2	
h Stempel papir Nr 8 -----	4	4	-	
i Skifteextractens tinglæsning	4	-	-	
k	5	-	-	
	I alt	28	4	13 1/ sølv

blev stervboets faste og løse ejendele extraderet enkemanden til sin ejendom og frie disposition imod at han med sin underskrift heri protokollen forpligtigede sig til under ansvar for skifteretten nu og i tiden at overtage og tilsvare al boets besvær.

Saaledes blev dette skifte til almindelig tilfredshed lukket og det passerede med underskrivelse bekræftet.

Møller Mogens Pedersen Pastor Mogensen

Som formynder Lauritz Christensen Benned Christensen

Som kurator Niels Christensen

Som vidner og Vurderingsmænd under vor eed: Saa sandt hjælpe os Gud og hans hellige Ord.

Christen Pedersen Hansen

1840

Peder Mogensen

Ændringerne i familien afspejles i folketællingen fra 1834, som har ligget før på året end ejerskiftet:

Peder Mogensen 59 år, gift, gårdmand

Sidsel Kirstine Jensdatter 48 år, gift, hans kone

Peder Mogensen 25 år, ugift

Grethe Mogensdatter 21 år, ugift Mandens børn

Christian Mogensen 18 år, ugift

Jens Mogensen 10 år, ugift

Mads Nielsen 15 år, ugift, tjenestedreng

Nævnte Grethe Mogensdatter blev gift med Iver Eriksen af Vandel 5/12 1840.

12/10 1840 Skøde fra Mogens Pedersen til Peder Mogensen (lyst 1842). Peder Mogensen køber Stenagergård af sin far.

28/11 samme år giftede Peder Mogensen sig med Cecilie Marie Hansdatter 20 år, datter af gårdmand Hans Knudsen, Vandel.

Folketællingen af 1845 med den nye ejer:

Peder Mogensen 31 år, gift, født i Randbøl sogn, gårdmand

Sidsel Marie Hansdatter 25 år, gift, født i Randbøl sogn, hans kone

Margrethe Pedersdatter 3 år, ugift, født i Randbøl sogn, deres datter

Dorthea Gydesdatter 15 år, ugift, født i Kollerup sogn

Knud Jensen 16 år, ugift, født i Randbøl sogn tjenestefolk

Mads Eriksen 14 år, ugift, født i Randbøl sogn

Ved folketællingen i 1850 er der tilkommet to børn mere i ægteskabet:

Marie Pedersdatter 5år, ugift, født i Randbøl sogn og

Sidsel Kirstine Pedersdatter 3 år, ugift, født i Randbøl sogn.

Der er nævnt tre nye tjenestefolk og en

Niels Hansen 24 år, ugift, født i Randbøl sogn, i krigstjeneste! Hvorfor denne nævnes under familien her vides ikke.

4/10 1851

Tilkøbsskøde vedr. matr. nr. 1b fra Niels Chr. Pedersen Møller til Peder Mogensen

23/12 1867 tilkøbsskøde til Peder Mogensen på matr. nr. 11d, som blev sammensat af følgende matrikelnumre: 1a, 2o, 3a, 4a, 5o, 6a, 7a, 8a, 9a.

14/1 1870 giftede datteren Cecilie Kirstine Pedersen 22 år sig med Knud Martin Pedersen 22 år fra Randbøl. Han var søn af gårdmand og kroejner Peder Madsen, Randbøl kro.
Det nye ægtepar overtog datterens barndomshjem samme år.

1870

Knud Martin Pedersen

Knud Martin Pedersen købte gården ved skøde af 13/4 1870, lyst 1873
I folketællingen af 1870 ses at forældrene bor på gården sammen med datter og svigersøn. Der nævnes tillige fire tjenestefolk på gården.
Faderen/svigerfaderen Peder Mogensen døde 19/7 1877, 63 år.

1879

Christoffer Helsing Pedersen

Christoffer Helsing Pedersen købte Stenagergaard ved skøde af 24/9 1879. Med denne handel gik gården ud af slægtens eje. Den slægt som havde siddet på gården siden 1662.
Dog blev Peder Mogensens hustru Sidsel Marie Hansdatter 59 år, boende på gården som aftægtskone.

Christoffer Helsing Pedersen var født 2/1 1850 som søn af husmand Peder Madsen og hustru Ane Margrethe Bendixen, Randbøl.
Han giftede sig 31/1 1879 med Ane Johanne Sørensen, født 26/8 1859 som datter af Søren Jensen og hustru Ane Mette Jensdatter, Tøsby, Gadbjerg sogn.

Folketællingen fra 1880 gældende for Stenagergaard ser således ud:
Kristoffer Helsing Pedersen 30 år, gift, født i Randbøl sogn, gårdmand
Ane Johanne Sørensen 20 år, gift, født i Gadbjerg sogn, hans kone
Peder Madsen Pedersen, under 1 år, ugift, født i Randbøl sogn, barn
Michael P. Mikkelsen 16 år, ugift, født i Løjtved
Benned Larsen 48 år, enkem., født i Nørup sogn tjenestefolk
Sofus Emil Bendtsen 13 år, ugift, født i Randbøl sogn
Maren Laursen 17 år, ugift, født i Ø. Nykirke sogn.
Sidsel Marie Hansen 60 år, enke, født i Randbøl sogn, aftægtskone.

1888

Andreas Nielsen

Andreas Nielsen købte Stenagergaard ved fogedudlægsskøde af 20/1 1888.
Andreas Nielsen ejede i forvejen nabogården mod nord matr. nr. 3a af Vandel, som han havde overtaget efter sin far Niels Christensen og hustru Ane Margrethe Andersdatter i 1871. Faderen var efterkommer af Benned Christensen, som er nævnt tidligere i året 1723.

Andreas Nielsen var født 2/1 1848. Han giftede sig i Lindeballe kirke 6/2 1874 med Ane Katrine Gydesen født 25/4 1846, datter af Gyde Hansen og hustru (navn ulæseligt i kirkebogen) fra Vester Aast ved Lindballe.

Andreas Nielsen var sognerådsformand for Randbøl sogn 1883-85.

Folketællingen fra 1890 ser således ud:

Andreas Nielsen 42 år, gift, født i Randbøl sogn, gårdmand

Ane Katrine Nielsen 43 år, gift, født i Lindeballe sogn, hans kone

Marie Nielsen 14 år, ugift

Ane Margrethe Nielsen 15 år, ugift alle fødte i Randbøl sogn, deres børn

Nielsine Kristine Nielsen 9 år, ugift

Gine Hansine Nielsen 6 år, ugift

Niels Christian Georg Nielsen 2 år, ugift

Samt 6 tjenestefolk.

1896

Knud Martin Pedersen

Knud Martin Pedersen, som havde ejet gården i 1870, købte den igen ved skøde af 16/10 1896.

Hans kone Cecilie Kirstine Pedersen, som han havde giftet sig med i 1870, var i mellemtiden død (hvornår vides ikke).

Knud Martin Pedersen havde giftet sig igen 26/10 1880 med Hansine Engeline Andersen født 25/4 1855 som datter af gårdmand Anders Hansen og hustru Maren Jensine Tronborg Andersen, Give.

Ved folketællingen af 1901 så familien på Stenagergaard, matr. nr. 4a af Vandel således ud.

Knud Martin Pedersen født 10/3 1847 i Randbøl, gårdmand

Hansine Engeline Andersen født 25/4 1855 i Give, hans kone

Deres børn:

Sidsel Kirstine Pedersen født 13/6 1882 i Give

Anders Marius P. født 14/11 1885 i Give

Thomas P. født 14/1 1885 i Give

Hans Jørgen P. født 30/12 1887 i Give

Ane Margrethe P. født 10/7 1889 i Give

Olga Marie P. født 27/12 1892 i Give

Ansgar Andreas P. født 24/4 1894 i Give

Mary P. født 12/6 1897 i Randbøl.

I folketællingen nævnes ikke parrets 2. barn Elisabeth Pedersen født 29/6 1883 i Give.

Stenagergaard set fra nordøst før der blev bygget nyt stuehus og en ny længe mod syd. Foto Lokalarkivet, Vandel.

1912

Christian Nissen Nielsen

Christian Nissen Nielsen købte Stenagergaard ved skøde af 6/3 1912.

Folketælling af 1921 for Vandel.

Christian N. Nielsen født 14/3 1888 i Grene sogn, tilflyttet i 1912, husfader, landbrug

Johanna T. Nielsen født 14/2 1891 i Randbøl sogn, husmoder

Edith Nielsen født 22/12 1915 i Randbøl sogn, barn

Asta Nielsen født 6/4 1917 i Randbøl sogn, barn

Tilkøbsskøde fra Mathias Bjerg på matr. nr. 3n, 7l og 4d, Vandel af 19/1 1923.

Thorkild Puggaard Kristensen, Vandel oplyser, at stuehuset blev bygget i 1917. I så fald blev det bygget af Christian Nissen Nielsen.

1926

Peter Olesen Schjøth
(oplysninger savnes)

Skøde af 12/8 1926

1930

Søren Sørensen
(oplysninger savnes)

Skøde af 11/3 1930. Købspris 87.700 kr.

1942

Anton Chr. Jensen Askjær

Anton Christian Jensen Askjær var søn af husmand Hans Christian Jensen Askjær og hustru Ane Kirstine Jensen fra Farre ved Give.

Han handlede lidt med maskiner, mens han boede i Vandel.

Flyttede til Give i forbindelse med rømningen af Vandel i 1944 og startede en maskinhandel.

Askjær benyttede sig af tilbagekøbsklausulen, som blev fastlagt i forbindelse med beslaglæggelsen af gården, og købte sin gård tilbage efter besættelsens ophør.

Stenagergaard som den har set ud i årene op til besættelsen. Foto N.M. Schaiffel-Nielsen efter originalt billede hos Th. Puggaard Kristensen.

1944

Besættelsen

Da den tyske værnemagt havde besluttet, at der skulle etableres en tysk militær flyveplads i området syd for Vandel, gik et omfattende arbejde i gang med erhvervelse af de berørte arealer og de mange landejendomme og huse der lå indenfor den kommende flyveplads grænser.

Dette skete efter et fastlagt mønster med bestemte procedurer og dokumenteret i standardiserede formularer.

I princippet var den danske stat, som på tyskernes vegne overtog de berørte ejendomme mod erstatning, men i praksis udført af amterne, i dette tilfælde Vejle Amt.

De juridiske aspekter og udfærdigelsen af dokumenter, samt udredning af pengebeløb blev her i området varetaget af landsretssagfører Dr. Jur. Clausen, Jomfrustien 5, Haderslev.

Første trin var en besigtigelse af ejendommene med tilhørende skitsering og fotografering udført af den tyske værnemagt ved Stellvertretende Baurat (Vicebygningsinspektør) Hermann Süling.

Dette arbejde foregik i det sene efterår 1943.

I begyndelsen af januar 1944 modtog lodsejerne et beslaglæggelsesdekret fra Intendanten hos den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark på såvel dansk som på tysk, til fordel for den tyske Værnemagt, Generalen for Luftvåbnet i Danmark. Standarddokument.

I slutningen af januar 1944 tilskrev Vejle Amt de berørte lodsejere hvornår de skulle forlade deres ejendom, mange pr. 15. februar.

Dernæst fik de berørte lodsejere én for én besøg af en vurderings- og besigtigelseskommision, normalt bestående af den lokale sognefoged, en repræsentant fra Vejle Amt og en person fra den tyske værnemagt.

Herunder blev der "aftalt" med ejerne hvor meget der skulle stilles til rådighed for tyskerne og fastlagt en lejeaftale og pris for brug af ejendommene. Lejekontrakten var et standarddokument.

For en del af beboerne fandt disse besøg allerede sted fra omkring juletid 1943 og frem.

Der kunne klages over erstatningens størrelse til et vurderingsnævn, hvilket en del benyttede sig af, men i reglen uden virkning.

Et af de juridiske dokumenter var en såkaldt skødeklause, som fastsatte, at de tidligere ejere af ejendommene havde tilbagekøbsret til dem, når krigen var slut, medmindre den danske stat bestemte at de skulle anvendes til offentlige formål. Det var tilfældet for alle de ejendomme, som lå indenfor det område, som senere blev til Flyvestation Vandel.

Efter krigen nedsattes en række afviklingskommisioner, som skulle rede trådene ud efter blandt andet sagerne om de beslaglagte ejendomme.

Herfra kendes ”Registrering Vejle og Ribe amter, Beskrivelse af flyveplads Vandel”, hvoraf fremgår hver enkelt ejendoms status efter krigen og blandt andet hvor meget de daværende ejere fik tilkendt i erstatning. En kopi af denne beskrivelse forefindes på Lokalarkivet i Vandel.

Stenagergaard blev beslaglagt af den tyske besættelsesmagt i forbindelse med den totale rømning af Vandel by i begyndelsen af 1944, eftersom tyskerne ville bruge byen som hovedkvarter for deres planlagte militære flyveplads syd for Vandel, Fliegerhorst Vandel.

Hver enkelt gård og hus i byen blev behandlet administrativt hver for sig, med henblik på opgørelse af erstatning til ejerne for beslaglæggelsen af deres ejendomme.

Stenagergaard fik i den forbindelse tildelt tysk nr. 260. Tyskerne ombyggede gården til brug for indkvartering, kostforplejning og spisesal.

Efter krigen beskrev Indenrigsministeriets Afviklingsudvalg af 16. maj 1945, Registrering af Vejle og Ribe Amter, Beskrivelse af Flyveplads Vandel, gårdens tilstand således:

Matrikel nr. 1b, 3n, 4a, 4d, 7l af Vandel
Areal 439320 kvm.

Ejer: Anton Chr. Jensen Askjær
Vederlagets størrelse 166.146 kr.

Landbrugsejendom. (1294 kvm) 4-længet. Stuehus 10x33 m heraf 10x13 m tilbygget af tyskerne. Nyt stuehus af røde sten, tækket med tegl. Indv. Stærkt ombygget. Midterkorridor indlagt m. diverse belægningsrum. Husets oprindelige indretning vanskelig at se. 8 kvm. facademur ødelagt ved påkørsel. Udlængerne ombygget til kostforplejning og spisesal samt lagerrum.

Kostalden (38x8 m) udv. pudset, tag bølgeblik. Loftshvælvinger mellem jern. Opr. Anvendelse vides ikke. Lade, spisesal, biograf og festsal med scene. Rød mur, cemettagsten. Gulv mursten på fladen, trægulv på den ene halvdel. Loft indvendig DANATEX (35x10 m). Tilbygget toiletter og scene (10x10 m). 3. længe (28x7,5 m) depot, lager. Anvendes af englænderne.

Mark gennemskåret af mange skyttegrave og bunkers. Have forsømt. Terrain omkring gården meget dårlig med midlertidige veje.

Bem.: Ombygning, kampanlæg.

På stuehusets sokkel ses tydeligt tyskernes tilbygning mod vest på 10x13 meter.
Foto anno 2012 N.M. Schaiffel-Nielsen.

1948

Astrid, Karl og Thorkild Puggaard Kristensen

I nedenstående udpluk fra Vandel Ungdomsskoles jubilæumsskrift kan ses hvorledes skolen blev til.

Vandel Ungdomsskole

Jubilæumsskrift 1948-1998

- *historisk del* ...

En skole bliver til!

Af ASTRID KRISTENSEN

Tanken om en ungdomsskole netop på denne egn, og at tanken blev ført ud i virkeligheden, skyldtes ikke en løssluppen ide eller bløjet naivitet, men var virkeliggørelsen af en drøm og et stærkt ønske om en positiv indsats for de helt unge – ved gennem opdragelse og dygtiggørelse at være med til at skabe betingelser for, at de bedre kunne blive i stand til at løse tidens krav til dem – og dette ønske blev forstærket gennem krigsårenes oplevelser.

Men for at begynde med begyndelsen. Vi ville gerne rejse en skole her på vor hjemegn, havde egentlig i tankerne, at det skulle være i Grindsted, som vi følte tilknytning til på flere måder. Selve tanken om en skole her i Vandel fik vi først i sommeren 1947, da Thorkild og jeg en dag på motorcykel kørte rundt her i ruinbyen for at se på, hvad der var tilbage af det, som tyskerne havde efterladt efter krigen. På begge sider af landevejen lå der her nogle store rummelige bygninger, som vi mente kunne anvendes som skole, hvis de blev sat i stand og ombygget lidt.

Vi fik talt med de forrige ejere og tumlede lidt med planerne. Vi opgav det vel igen, men det, der slog hovedet på sømmet, var vel nok, at vor bror Carl gav tilsagn om, at han gerne ville være med og skyde sine penge ind i foretagendet, hvis vi købte jorden med (ca. 80 tdr. land), der så kunne tilsås med korn og give indtægter.

I efteråret 1947 blev der handlet, og prisen var 100.000 kr. for bygning og jord.

Men der ud over skulle der bruges en større kapital til istandsættelse og ombygning. Det blev gården på sydsiden af landevejen, der blev købt. Tidligere ejer var Askjær, der sammen med mange andre var blevet sat ud af besættelsesmagten under

krigen, hvor hele Vandel by blev rømmet.

Gården havde været beslaglagt af tyskerne og var tildels ombygget sådan, at den tilsyneladende uden alt for store forandringer og bekostninger kunne blive den ideelle ramme om en ungdomsskolevirksomhed.

Ved første syn lignede det hele en ruin med ukrudt, der voksede i vindueshøjde – med knuste ruder – fjernelse af alt, som kunne fjernes af sanitet, lys, ledninger og meget mere. Gammelt muggent halm lå inde i rummene, hvor mus og rotter havde frit spil.

Det meste af første år gik med at indhente byggetilladelse og materialebevilling og med forberedelse til at få bygningerne godkendt som skole.

Ofte så det hele håbløst ud. Der var så mange besværligheder at overvinde, så det blev langt hen på sommeren 1948, før håndværkerne kunne gå i gang.

Der blev regnet med ca. 50.000 kr. til istandsættelse. Der skulle købes alt lige fra gryder, pletter og pander, spisebestik og service, til undervisningsmateriale – endvidere møbler til skolestue, spise-stue, opholdsstue, lidt til "privaten", gardiner, tæpper. Men kun det allernødvendigste blev købt, for pengene var få og små – vore spareskillinger kunne ikke slå til til mere.

Omkring 1. august kunne vi begynde at finde elever til vinterskolen. Dagen kom, da alt var så vidt færdigt, at skolen kunne indvies, og det første elevhold – 18 drenge – kunne rykke ind. Mange af gæsterne tog ordet og ønskede skolen held og lykke i det fremtidige arbejde.

Det blev en stor festdag. Den 6.11.1948 stod at læse i dagens avis:

I årsskriftet fra 1950 fortælles endnu engang hvorledes Vandel Ungdomsskole blev skabt, suppleret med et vinterbillede af Stenagergaard kort efter overtagelsen i 1947 og et foto med fra venstre Thorkild, Astrid og Karl Puggaard Kristensen.

En skole rejstes . . .

I december 1947 købtes en af de tidligere ret store vandelgårde med det formål at indrette den til skole. Gården havde været beslaglagt af besættelsesmagten og var tildels blevet ombygget sådan, at den tilsyneladende uden alt for store forandringer og bekostninger kunne blive den ideelle ramme om en ungdomsskolevirksomhed.

At det just blev denne gård, der blev købt til dette formål beroede på en tilfældighed, da der først havde været tænkt på en anden.

Men tanken om en sådan ungdomsskole og netop på denne egn, og at tanken blev ført ud i virkeligheden, skyldtes ikke en løssluppen ide eller blæøjet naivitet, men var virkeliggørelsen af en årelang drøm og et stærkt ønske om en positiv indsats for de helt unge ved gennem opdragelse og dygtiggørelse at være med til at skabe betingelser for, at de bedre kunne blive i stand til at løse tidens krav til dem — og dette ønske blev forstærket gennem krigsårenes oplevelser.

Det meste af første år gik med at indhente byggetilladelse og materialebevilling og med forberedelse til at få bygningerne godkendt som skole.

Der var angående disse ting mange besværligheder at overvinde, og det blev langt hen på sommeren, før håndværkerne kunne gå i gang med istandsættelsen.

Ofte så det hele håbløst ud, men dagen kom, da alt var så vidt færdigt, så skolen kunne indvies og det første elevhold rykke ind.

Vi håber og tror, at den dag var begyndelsen til en befrugtende skolevirksomhed for de unge, der kommer her, og til noget, som kan blive til lykke og gavn for denne egn, folkeligt og kulturelt.

»Så hæv dig, skole, og frygt kun ej:
forældet aldrig blev livets tale,
før trættes hist ude af dans og leg
på fjordens tilje de bølger svale.

Når hjertets ager
livsord modtager,
vi alt hernede det forår smager,
som ældes ej«.

(JACOB KNUDSEN)

. . . de første vanskeligheder er overvundet

1950

Vandel Ungdomsskole som selvejende institution.

Fra 31. juli 1950 overgik Vandel Ungdomsskole fra at være privatejet til en selvejende institution. Vedtægterne herfor godkendtes på skolens første generalforsamling den 31. juli 1950 og fremgik af ungdomsskolens årsskrift fra julen 1950 og igen i 1956. Kopi heraf ses nedenfor. Underskriverne af vedtægterne var tillige skolens første bestyrelse.

Vedtægter for den selvejende institution Vandel Ungdomsskole pr. Vandel

§ 1.

Institutionen skal bære navnet: Vandel Ungdomsskole og er en selvejende institution. Dens hjemsted er Vandel by, Randbøl sogn, Vejle amt. Institutionens formue består af matr. nr. 4 a (parcel) ... med bygninger og inventar.

§ 2.

Det er institutionens formål indenfor rammerne af lov nr. 314 — 1942 ændret ved lov nr. 237 — 24. maj 1948 at drive efterskole.

§ 3.

Købesummen er 156.200 kr. Grindsted—Grene sparekasse har givet tilsagn om et 1. pants lån på 55.000 kr., hvorefter man i henhold til ovennævnte lov ansøger om et størst muligt statslån. Et privat lån på 46.650 kr. skal udbetales snarest. Resten er tilvejebragt ved en gave fra de to søskende, som i dag står som forstandere af skolen. Det af skolen søgte statslån udgør kr. 47.000.

§ 4.

Der kan ikke under nogen form gives bidragydende kredse eller enkeltpersoner andel i skolens eventuelle driftsoverskud, der alene tilfalder institutionen. Såfremt institutionen måtte blive ejer af kapital udover den i skolen indestående og den til driften nødvendige, vil den være at anbringe i sådanne værdipapirer, i hvilke de umyndiges midler kan anbringes. Aktiver skal såvidt muligt noteres på navn som tilhørende institutionen og forsynes med forbudspåtegning af Vejle amts skoledirektion. Der påhviler ikke de bidragydende medlemmer eller enkeltpersoner nogen økonomisk forpligtelse udover det indbetalte beløb.

§ 5.

Et eventuelt overskud ved skolens drift tilfalder institutionen og vil i passende omfang være at anvende til tilvejebringelse af en kapital til imødegåelse af fremtidige års eventuelle underskud og iøvrigt til bedste for skolen, f. eks. byggeforanstaltninger, udvidelser o. lign.

§ 6.

Institutionen ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer, valgt af og blandt foreningen »Vandel Ungdomsskolekreds« og gamle elever, samt skolens nuværende to forstandere som livsvarige medlemmer. Efter deres død eller tilbagetræden vælger de øvrige medlemmer af styrelsen et nyt medlem. Styrelsen vælges på generalforsamlingen ved almindelig stemmeflerhed og for to år ad gangen, således at henholdsvis to og tre medlemmer afgår skiftevis hvert år — første gang ved lodtrækning. Såfremt skolen kun har een forstander, afgår tre og tre medlemmer. Generalforsamlingen afholdes hvert år i første halvdel af april måned. Styrelsen vælger selv sin formand, nedsætter et regnskabsudvalg og eventuelt andre udvalg.

§ 7.

Styrelsen udpeger og afskediger skolens forstander(e). Valg af disse skal efter efterskoleloven af 4. juli 1942 godkendes af undervisningsministeriet.

§ 8.

Forstanderen vælger og afskediger selv sine lærere og det øvrige til skolen knyttede personale og har ledelsen såvel af den daglige administration som af undervisningen. Forstanderen er fastlønnet.

§ 9.

Regnskabsåret går fra 1. april til 31. marts. Regnskabsudvalget og forstanderen lægger et årligt budget og har ansvaret for skolens økonomi. Styrelsen vælger to revisorer, hvoraf den ene skal være statsautoriseret.

§ 10.

Undervisningsministeriets tilladelse kræves til vedtægtsændringer, køb, salg samt pantsætning af fast ejendom.

§ 11.

Ændringer i nærværende vedtægter kan kun foretages, når de vedtages på to efter hinanden følgende styrelsesmøder med mindst 14 dages mellemrum og godkendes af undervisningsministeriet.

§ 12.

Skulle forholdene stille sig sådan, at det bliver umuligt eller

uønskeligt at fortsætte skolens drift, kan styrelsen på to på hinanden følgende styrelsesmøder med mindst 14 dages mellemrum med undervisningsministeriets godkendelse træffe bestemmelse om skolens ophør, i hvilket fald skolens formue bliver at dele mellem de to personer, som ved deres personlige pengegave har muliggjort skolens oprettelse, med halvdelen til hver, dog ikke større sum end den til institutionen skænkede formue, medens resten tilfalder det i bestemmelsen nedennævnte legat.

Skulle kun een eller ingen af dem være i live, bliver den forholdsvis formue at benytte til et legat, som bærer givernes navne, og hvis rente bruges til fremme af den konfirmerede ungdoms undervisning og opdragelse i Randbøl og Grene sogne.

Således vedtaget på generalforsamlingen den 31. juli 1950.

Vandel, den 31. juli 1950.

Hans Chr. Karlskov Gunnar Sand Niels Kristensen
Laurids Puggaard Kristensen Jørgen Tranholm
Astrid Kristensen Th. Puggaard Kristensen

Godkendes.

Undervisningsministeriet, den 16. februar 1956.

P. M. V.

E. B.

N. Thye-Nielsen.

VANDEL
UNGDOMSSKOLES
ÅRSSKRIFT

Julen 1956

Forsiden til årsskriftet fra 1956.

I 1956 blev den gamle vestfløj revet ned og erstattet af en toetagers bygning til sløjdlokaler, køkken, baderum og elevværelser.

Menu for september måned 1956 på Vandel Ungdomsskole

Lørdag d. 1-9-56

Søndag d. 2-9-56

Mandag d. 3-9-56

Tirsdag d. 4-9-56

Onsdag d. 5-9-56

Torsdag d. 6-9-56

Fredag d. 7-9-56

Lørdag d. 8-9-56

Mandag d. 10-9-56

Tirsdag d. 11-9-56

Onsdag d. 12-9-56

Torsdag d. 13-9-56

Fredag d. 14-9-56

Lørdag d. 15-9-56

Søndag d. 16-9-56

Mandag d. 17-9-56

Tirsdag d. 18-9-56

Onsdag d. 19-9-56

Torsdag d. 20-9-56

Fredag d. 21-9-56

Lørdag d. 22-9-56

Mandag d. 24-9-56

Tirsdag d. 25-9-56

Onsdag d. 26-9-56

Torsdag d. 27-9-56

Fredag d. 28-9-56

Grønkålsuppe og brødbudding.

Bøf og citronfromage.

Kærnemælkssuppe og stuede bønner med flæsk.

(Bønnerne var så saltede at vi næsten ikke kunne spise dem.)

Vandgrød og spinat med brune kartofler.

Brunkål med store brune kartofler og kakaosuppe med tvebakker.

Øllebrød og ikke fisk (trods torsdag), men gullach med kartofler.

Kartoffelsuppe og pandekager

Inde i skolekøkkenet fik vi bagefter

makrel og byggrød med sirup og kærnemælk til.

Kartoffelsuppe og brødbudding.

Kærnemælkssuppe med ris og brune kartofler til brunkål.

FRIDAG

Børnevælling og brune kartofler til stuvet spinat.

Øllebrød og kartofler, sild og persille sauce.

Hyldebærsuppe og kartoffelfrikadeller til stuvet kål.

Inde i skolekøkkenet fik vi bagefter

Blomkålsuppe, tarteletter, benløse kyllinger og citronfromage.

Kartoffelsuppe og brødbudding.

Suppe og oksekød med kartofler.

Risengrød og kartofler med sur og sød sauce med næsten ingen kød.

Kærnemælkssuppe og kartoffelfrikadeller og hvidkål

(der var kørt igennem en maskine), -med hvid sauce til.

Bygvandgrød og kartofler til stuede sølvbeder.

Øllebrød og kartofler med hvid sauce og torskefilet.

Blomkålsuppe og æbleskiver, (de var meget svedne.)

Fortyndet blomkålsuppe og brødbudding.

Vandgrød og brunkål (uden kød)

Kærnemælksvælling og kartoffelmos med gullach.

Børnevælling og kartofler(minus mos) og gullach.

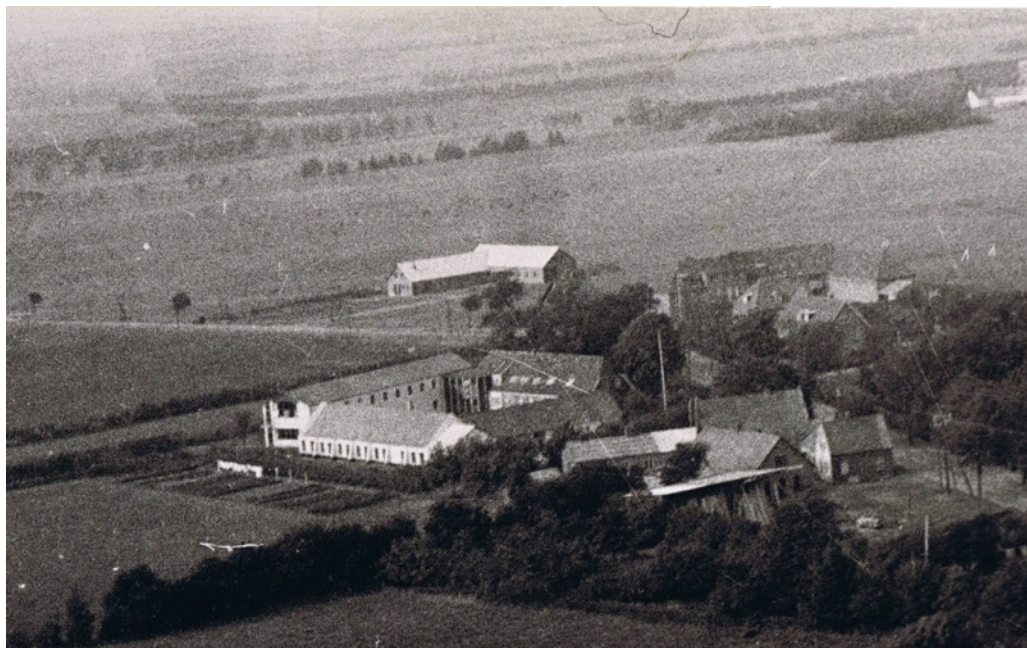
Risengrød og kartofler med hvid sauce og sild.

Hvidkålsuppe og kold røget flæsk til.

Timeplan sommeren 1962

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
08.00-09.00	Litteratur Samfundslære	Historie Regning	Religion	Historie Bogføring	Litteratur Bogføring	Historie Matematik særundervisning
09.00-10.00	Dansk Regning Husholdning, sy	Dansk Regning Husholdning, sy	Bogføring Fysik	Regning Husholdning, sy Dansk	Regning Husholdning, sy Dansk	Sløjd
10.00-11.00	Regning Husholdning, sy Samfundslære	Dansk Regning Husholdning, sy	Litteratur Fysik	Bogføring Regning Husholdning, sy	Regning Husholdning, sy Dansk	Litteratur
11.00-12.00	Regning Husholdning, sy Samfundslære	Bogføring Regning Husholdning, sy	Sundhedslære Regning Tysk	Regning Husholdning, sy	Regning Husholdning, sy Bogføring	Bogføring Samfundslære
12.00-13.30	Middagspause					
13.30-14.30	Sprog ordblinde	Gymnastik Sundhedslære Kemi	Linie Sang Sløjd	Gymnastik Sundhedslære Samfundslære	Sundhedslære Gymnastik	
15.00-16.00	Dansk Gymnastik Tysk	Sprog ordblinde	Linie Sløjd	Dansk Kemi	Boliglære Formning Matematik	
16.00-17.00	Dansk Matematik sær- undervisning	Boliglære Dansk Kemi	Håndarbejde Maskinskrivning	Dansk Gymnastik Matematik sær- undervisning	Dansk Formning Tysk	
17.00-18.00	Dansk Gymnastik Fysik	Boliglære Gymnastik	Håndarbejde Maskinskrivning	Sprog ordblinde	Boliglære Gymnastik	
18.00-19.00	Aftensmad					
19.00-20.00	Håndarbejde Formning	Håndarbejde Formning	Formning Sang	Håndarbejde Maskinskrivning	Sprog ordblinde	
20.00-21.00	Håndarbejde Formning	Håndarbejde Formning	Formning Sang	Håndarbejde	Film	

De **fremhævede** timer er Astrid Kristensens skema for sommeren 1962.
I alt 33 undervisningstimer á 60 minutter.

Vandel Ungdomsskole set fra sydøst anno 1959. Foto Lokalarkivet Vandel.

Flaghejsning på ungdomsskolen i anledning 4H-fest i 1960'erne. Foto Lokalkivet Vandel.

1982

Forstanderskifte

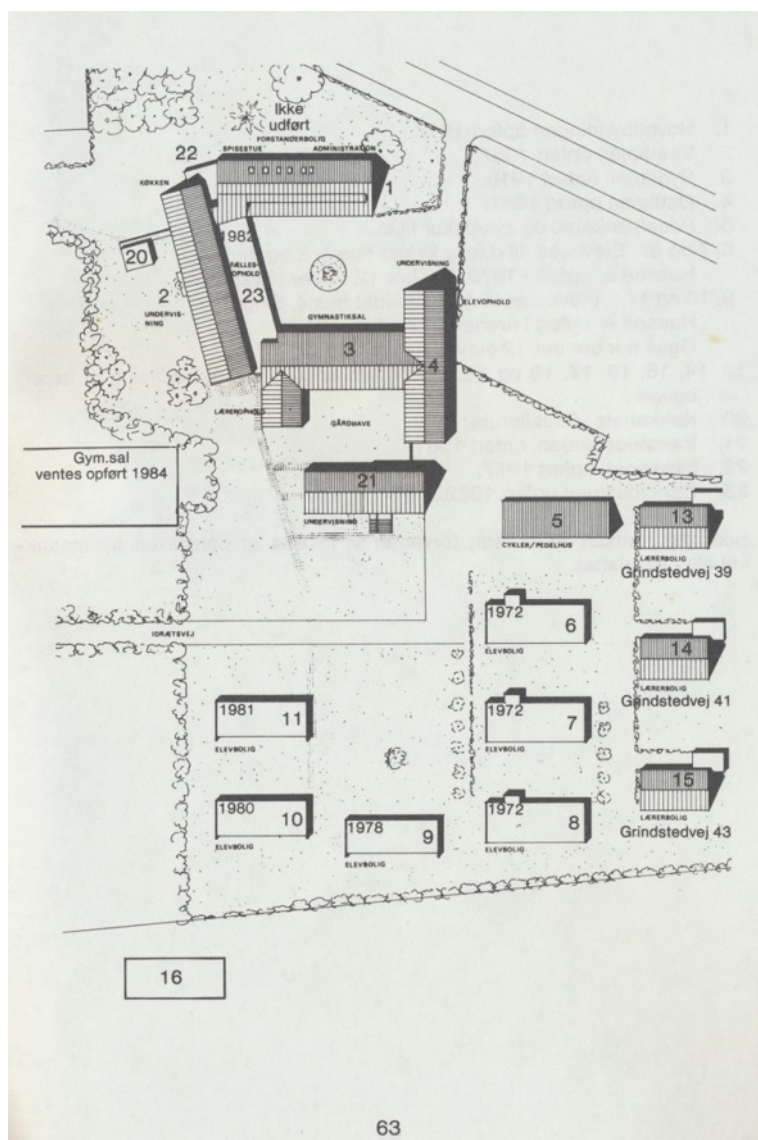
Pr. 1. august 1978 tiltrådte Bodil og Svend Budde som lærerpar på Vandel Ungdomsskole. De kom fra Ryslinge Højskole.

Da Thorkild Puggaard Kristensen trak sig tilbage som forstander for ungdomsskolen i 1982 efter 35 år, afløstes han af Svend Budde fra 1. januar 1982. Bodil Budde tiltrådte som viceforstander i 1990'erne.

Under parrets ledelse byggedes skolens første idrætshal. Der blev installeret halmfyr og bygget et flot nyt indgangsparti til skolens bygninger.

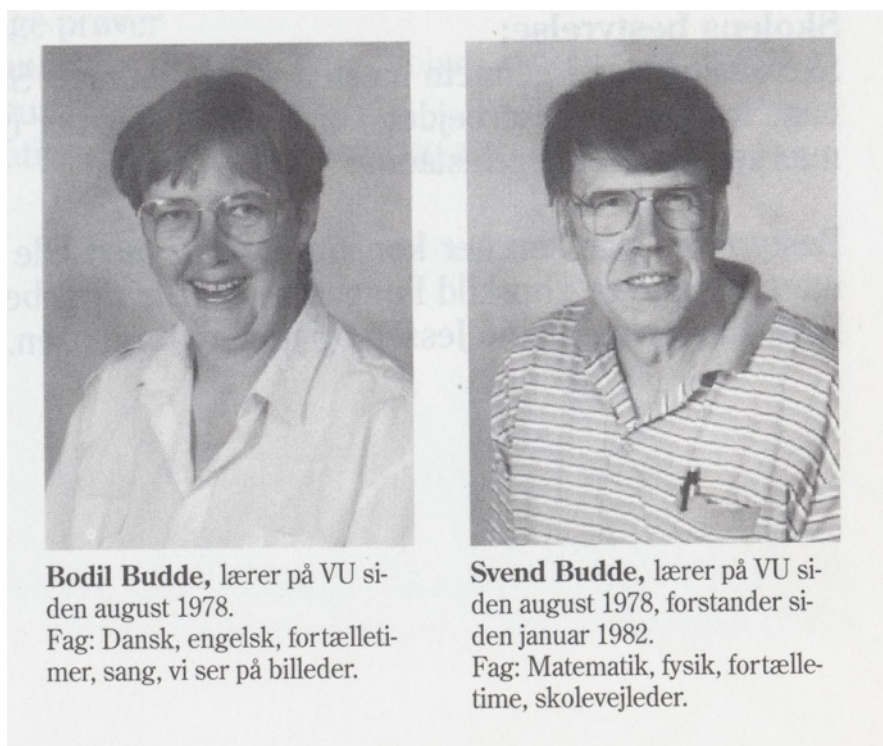
Ligeledes tilkøbtes huset, hvor den legendariske Doktor Thomsen i sin tid havde lægebolig, til forstanderbolig, ligesom der opkøbtes flere huse i byen til lærerboliger. Dermed var der lærerboliger til stort set alle ungdomsskolelærerne, hvilket ellers kun fandtes hos to skoler mere i Danmark.

I 1983 udkom et 10-års skrift som erstatning for de vanlige årsskrifter. I 1983 udgaven fremgår nedenstående oversigt visende hvornår de forskellige bygninger på ungdomsskolen blev opført.

1. Hovedbygningen, opført 1917
2. Vestfløjen, opført 1967
3. Sydfløjen, opført 1918
4. Østfløjen, opført 1961
5. Pedelværksted og cykelskur m.m.
6. 7 og 8. Elevhuse, til dagligt kaldet hus 1, 2 og 3
Husene opført i 1973. Der bor 12 elever i hvert hus.
9. 10 og 11. Elevhuse, til dagligt kaldet hus 4, 5 og 6.
Husene er opført i årene 1977, 80 og 81.
Også her bor der 12 elever i hvert hus.
- 13, 14, 14, 16, 17, 18 og 19, hvoraf kun enkelte ses på skitsen, er lærerboliger.
20. Køkkenets viktualierum
21. Værkstedsgården, opført 1981
22. Køkkenet, opført 1977
23. Opholdsstuen, opført 1982

Som det fremgår af skitsen forventer vi i 1984 at opføre en gymnastiksal eller idrætshal.

Bodil Budde, lærer på VU siden august 1978.
Fag: Dansk, engelsk, fortælle-
timer, sang, vi ser på billeder.

Svend Budde, lærer på VU siden august 1978, forstander siden januar 1982.
Fag: Matematik, fysik, fortælle-
time, skolevejleder.

Foto fra 10-årsskriftet af 1993 af forstanderparret Bodil og Svend Budde.

2005 og frem

1. august 2005 fratræder Bodil og Svend Budde efter 27 års virke på skolen, heraf de 23 år som forstanderpar.

I deres sted tiltræder Eva og Lars Mortensen som forstanderpar. Lars som forstander og Eva som lærer. De kommer fra lærerstillinger på Himmerlandscentrets Idrætsefterskole i Himmerland.

På generalforsamlingen d. 10. maj 2007 vedtages enstemmigt at Vandel Ungdomsskole med virkning fra 1. august 2007 skifter navn til Vandel Efterskole. Nogle skoler har tidligere foretaget denne ændring og flere følger efter.

D. 27. juni 2007 foretages 1. spadestik til byggeri af ny idrætshal og tilbygning af springafdeling i den gamle hal. Efteråret står således i byggeriets tegn og i januar måned 2008 står en ny idrætshal med plads til tilskuere færdig sammen med en tilbygning til den gamle hal med springgrav og 2 nedgravede trampoliner, 2 musiklokaler, et motionsrum, 2 redskabsrum ved såvel den gamle som den nye hal, omklædningsrum og toiletter og i midten hovedindgang med foyer som binder det hele sammen.

D. 7. marts 2008 afholdes indvielse med indbudte gæster.

1. august 2007 tages 2 pavilloner med plads til 12 elever i brug i forbindelse med kommende renovering af elevhuse.

Den 5. november 2008 afholdes i forbindelse med jubilarfrokosten et jubilæumsarrangement i anledning af skolens 60 års jubilæum. Der er rigtig god tilslutning og musikalsk underholdning med musikkonservatoriestuderende fra Odense.

I løbet af skoleåret 07-08 indrettes det gamle bibliotek til elevfløj. Den nye Stjernesti består af 4 dobbeltværelser og et baderum. Værelserne tages i brug til skolestart 08 og badeværelset i vinterferien 09.

1. april 2008 tiltræder lærer på skolen, Bent Jensen, en nyoprettet stilling som viceforstander.

I sommeren 2008 frasælges Grindstedvej 22.

I sommeren 2009 fjernes ”Hytten” for at give plads til parkeringsområde ved skolens indkørsel. P-plads færdiggøres sommeren 2010.

Efter sommerferien 2009 påbegyndes renovering af Forfatterhuset. Huset tømmes for elever og i løbet af skoleåret gennemgår huset en gennemgribende renovering, hvor 2-mandsværelserne lægges sammen til 4-mandsværelser, og hvor hvert værelse får eget bad og toilet. Desuden udvides gangarealet, så der bliver et opholdsrum i forbindelse med gangen.

Efter sommerferien 2010 tages huset i brug og rummer nu 16 elever på fire 4-mandsværelser mod tidligere 13 elever. Skoleåret starter med 130 elever august 2010.

De følgende 2 år gennemgår de næste 2 huse, Malerhuset og Musikerhuset, samme forvandling, således at der til skolestart 2012 står 3 nyrenoverede huse med 48 sengepladser.

I efterårsferien 2010 sættes en skillevæg op i samling, og lærerne flytter midlertidigt ind på den første del af samling, mens lærerværelset gennemgår en fuldstændig renovering med etablering af gulvvarme, flytning af skillevægge og døre m.m.

Til vinterferien 2011 tages det nyrenoverede lærerværelse i brug.

November 2010 sættes et nyt halmfyr i drift.

Fra skoleåret 2011-12 ændredes det boglige undervisningstilbud i 10. klasse til Vandel 10. Et bogligt undervisningsforløb som er målrettet ungdomsuddannelserne, og hvor der er vægt på elevernes personlige og faglige udvikling og modning samt på formidling af det faglige stof. Skoleåret 2011-12 startede med 133 elever.

I juleferien 2011 flyttede administrationen fra det gamle kontor ind i 3 nye kontorer ved hovedindgangen.

Skoleåret 2012-13 startede med 138 elever.

I august fjernes de 2 pavilloner, som har rummet elevværelser mens de gamle huse blev renoveret.

1. oktober 2012 frasælges Mølleparken 3.

LUFFOTO AF SKOLEN 2011

De fire fotos viser Vandel Efterskole i foråret 2012. Foto N.M. Schaiffel-Nielsen.

Et prægtigt bøgetræ, en såkaldt blodbøg, pryder forhaven til Vandel Efterskole. Måske er træet plantet efter færdiggørelsen af det nye stuehus på Stenagergaard i 1917-18, men det er kun et gæt.

Kilder og henvisninger.

- Randbøl Sogns Lokalarkiv og Museumsforening
- Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg
- Vandel Efterskole v/ forstander Lars Mortensen
- Cand. mag. Niels Jørgen Poulsen
- Carla og Th. Puggaard Kristensen
- Johnny Jørgensen, Jelling, bestyrelsesformand
- Kristian Iversen, Vandel
- Kirkebøger og folketællinger